

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

Filosofie

Test 13

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I.TÉTEL

30 pont

Írjátok le a vizsgalpra a helyes válasznak megfelelő betűt, az alábbi esetek mindegyikében. Mindegyik kérdéscsoportnál csak egyetlen helyes válasz létezik.

1. Az alábbiak közül melyik kérdéshez köthető az élet értelmének problematikája:

- a. Védelmezi-e az állam az emberi jogokat?
- b. Milyen feltételek mellett minősíthető egy társadalom igazságosnak?
- c. Mit jelent az emberi állapot?
- d. Mik az opiori szintetikus ítéletek?

2. Az alábbiak közül melyikre jellemző a jó és a rossz közötti megkülönböztetés:

- a. igazságelmélet
- b. erkölcsstan
- c. hermeneutika
- d. fenomenológia

3. Az alábbi kérdések közül melyik képez alkalmazott etikai problémát:

- a. Hogyan teljesítjük be az élet értelmét?
- b. Mit értünk az időn?
- c. Mi az ember?
- d. Megengedhető-e az ember klónozása?

4. Az alábbiak közül melyik politikai rendszerre jellemző gyakorlat a társadalmi-politikai szabadság túlzott korlátozása:

- a. demokratikus
- b. totalitárius
- c. pluralista
- d. monarchikus

5. Az alábbiak közül melyik filozófus tárgyalja, a szabadság problematikájával közvetlen összefüggésben, az abszolút felelősség kérdését:

- a. J. P. Sartre
- b. I. Kant
- c. L. Blaga
- d. B. Pascal

6. Mivel van összefüggésben az élet értelmének kérdésével való sajátosan emberi foglalkozás:
- a. a problémamegoldáshoz szükséges feltételekkel
 - b. a szűkös javak elosztásának feltételével
 - c. a véges emberi léttel
 - d. az önmagának elégséges feltétellel
7. Melyik filozófus dolgozta ki a deontologikus etikát:
- a. Immanuel Kant
 - b. Arisztotelész
 - c. J. S. Mill
 - d. Michael Tooley
8. Melyik egy alkalmazott etikai probléma:
- a. a halálbüntetés
 - b. az ok és az okozat meghatározása
 - c. a relatív idő megállapítása
 - d. az analitikus ítéletek értékelése
9. Az erkölcselméletek közé soroljuk:
- a. a hedonizmust
 - b. az etatizmust
 - c. az abszolutizmust
 - d. az individualizmust
10. Melyik filozófus példázta a szabadság és felelősség közötti összefüggést a háború határhelyzetén keresztül:
- a. J. J. Rousseau
 - b. Immanuel Kant
 - c. J. P. Sartre
 - d. Pascal

II.TÉTEL

30 pont

A. A bal oldali oszlopban igazságosság-típusok vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó, számokkal ellátott igaz kijelentések. Írjátok le a vizsgalapra a bal oldali oszlopban található betűk és a jobb oldali oszlopban található számok közötti helyes társításokat.

a. Procedurális igazságosság	1. Az egyének együttélése valamely társadalomban az érdekek szerint megvalósítandó igazságosság eszméjén kell alapuljon, és minden olyan törvény, amely nem veszi figyelembe ezt az elvet, korrupt.
b. Gazdasági egyenlőségként értett igazságosság	2. A szabadsághoz való jog alapját az emberek közötti esélyegyenlőség kell képezze.
c. Az érdekek alapján meghatározott igazságosság	3. Az igazságosság megvalósítása a törvények alkalmazása és betartása révén.
d. Az igazságosság mint méltányosság	4. Az emberek közötti társadalmi egyenlőtlenség a szolga és az úr erkölcsé közötti különbségtételen alapszik.
	5. A gazdasági javakat a <i>mindenkitől képességei szerint, mindenkinek szükségletei szerint</i> elv szerint kell elosztani.

16 pont

B. Érveljetelek körülbelül tíz sor terjedelemben annak a felfogásnak az igazolására vagy cáfolására, miszerint az igazságosság megvalósításának feltétele a "törvények uralma".

8 pont

C. Alkossatok egy példát, amelynek alapján a mindennapi életben megvalósuló méltányosságként értett igazságosság szerepét/fontosságát emelitek ki, ahogyan az J. Rawls filozófus felfogásában megjelenik.

6 pont

III.TÉTEL

30 pont

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

Az embert bizonyos értelemben a valóban csodálatos alkotói sors ejti foglyul; ezért a sorsért az ember arra is képes, hogy olykor egészen az önmegsemmisülésig lemondjon az egyensúly előnyeiről és a biztonság örömeiről.

(L. Blaga, *A metafora keletkezése és a kultúra értelme*)

1. Jelöljétek meg a szöveg alapján az emberi természet két jellemzőjét. **4 pont**
2. Mutassatok rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, az *alkotó alany* és az *ontológiai mutáció* fogalmak közötti összefüggésre. **10 pont**
3. Fogalmazzatok meg egy saját álláspontot a fenti szövegben található filozófiai nézőpont aktualitására vonatkozóan. **4 pont**

B. Tudva azt, hogy *a disztributív szabadság egyik formájának kritériuma az érdem*:

1. Érveljétek körülbelül öt sor terjedelemben ennek a filozófiai eszmének/tézisnek az igaza mellett. **6 pont**
2. Mutassátok be egy konkrét példán keresztül azt, hogy hogyan alkalmazzák az érdem szerinti megítélés elvét a jelentkezők kiválasztásában egy állásinterjú esetén. **6 pont**